

a positive attitude of children to further creative artistic activity; constant involvement of emotional factors of influence on the child, in particular by means of creating situations of success and using emotional educational and artistic content; wide application of various motivational tasks, interactive and game methods and technologies for organizing students' artistic activities in order to maximize children's involvement in the active perception and creation of artistic products; ensuring the diversity of creative activities in various types of art and providing opportunities for the child to independently choose the most interesting and acceptable option for artistic activities; using modern information technologies (in particular, QR codes), which provide opportunities to cover and learn about the wide space of national and world cultural heritage.

Promising is the development of pedagogical conditions for the formation of cultural competence of students of secondary education institutions in artistic activities.

Key words: *formation of cultural competence, methodological foundations, artistic activity, performing and composing creativity, students of secondary education institutions.*

УДК 373.2.015.31:004:172.15

Олександр Павленко

Полтавський національний педагогічний університет ім. В. Г. Короленка

ORCID ID 0009-0001-2243-3558

DOI 10.24139/2312-5993/2025.06/079-090

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОМУ ВИХОВАННІ ДОШКІЛЬНИКІВ

Стаття присвячена комплексному аналізу проблеми впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у систему національно-патріотичного виховання дошкільників в умовах сучасних викликів. Розглянуто теоретичні засади та практичні аспекти використання цифрових інструментів для формування національної ідентичності, патріотичних почуттів та громадянської свідомості дітей дошкільного віку. Проаналізовано специфіку застосування мультимедійних презентацій, інтерактивних карт, віртуальних екскурсій, навчальних відео та інших цифрових ресурсів патріотичного спрямування в роботі з різними віковими групами. Особливу увагу приділено питанням духовної безпеки нації, захисту дітей від деструктивних інформаційних впливів, формування критичного мислення та медіаграмотності. На основі аналізу наукових джерел та нормативно-правових документів обґрунтовано необхідність створення спеціального інформаційно-комунікаційного розвивального середовища з інтегрованим національно-патріотичним компонентом. Представлено авторську концепцію такого середовища, яка включає змістовий (патріотичний цифровий контент), методичний (система інтеграції ІКТ у патріотичне виховання) та організаційний (створення патріотичного цифрового простору) компоненти. Визначено роль педагогічного супроводу та взаємодії з батьками у формуванні національних цінностей засобами ІКТ. Результати дослідження можуть бути використані для модернізації освітнього процесу в закладах дошкільної освіти та підготовки педагогічних кадрів до ефективної роботи в умовах цифрової трансформації.

Ключові слова: інформаційно-комунікаційні технології, дошкільна освіта, цифровізація, інформаційно-комунікаційне розвивальне середовище, медіаграмотність, цифрова компетентність, національно-патріотичне виховання.

Постановка проблеми. Впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у дошкільну освіту супроводжується низкою суперечностей. У загальному розумінні цифрові інструменти відкривають широкі можливості для урізноманітнення освітнього процесу, індивідуалізації навчання, розвитку пізнавальної активності дошкільників, їх підготовки до шкільного навчання відповідно до концепції НУШ. Водночас актуальними залишаються також питання негативного впливу надмірного використання гаджетів на здоров'я та психічний розвиток дитини та готовності педагогічних кадрів до ефективного використання ІКТ, матеріально-технічного забезпечення, відсутності системного підходу до інтеграції цифрових технологій в освітній процес ЗДО. В умовах воєнного стану особливої актуальності набуває використання ІКТ для виховання патріотичних почуттів, української ідентичності та поваги до захисників країни.

Аналіз актуальних досліджень. Проблема використання інформаційно-комунікаційних технологій у дошкільній освіті активно досліджується вітчизняними науковцями. Теоретико-методологічні основи інформатизації розкривають у своїх працях: О. Вашак, О. Ємчик, Л. Яцик та ін., які визначають принципи та умови ефективної інтеграції ІКТ у різні ланки освітньої системи. Психолого-педагогічні аспекти цифровізації освітнього процесу у закладах дошкільної освіти розглядають Н. Басюк, М. Бенедисюк, Л. Варяниця, Д. Вербівський, І. Гречишкіна, С. Дем'яненко, Л. Порядченко, К. Суятинова, А. Шишак та ін.

Значну увагу дослідники приділяють проблемі підготовки педагогічних кадрів до використання ІКТ у професійній діяльності: Т. Андрющенко, Н. Дудник, Б. Комаров, Л. Лохвицька, Г. Назаренко, Ю. Руденко, А. Співакова, Т. Шинкар та ін.. Зазначені завдання актуалізують необхідність розробки системи підвищення цифрової компетентності педагогів.

Аналіз нормативно-правової бази показує, що в Україні створено певні передумови для впровадження ІКТ у дошкільну освіту. Закон України «Про дошкільну освіту» передбачає формування інформативної компетенції дошкільника (Про дошкільну освіту, 2024). Базовий компонент дошкільної освіти визначає пріоритетним завданням формування у дошкільників елементарних навичок користування

комп'ютером, розвиток медіаграмотності (Базовий компонент, 2021). Санітарний регламент для дошкільних навчальних закладів (в редакції 2022 р.) наголошує на обмеженнях у використанні ІКТ саме в освітньому процесі ЗДО (Санітарний регламент, 2016). Законодавчою основою формування національно-патріотичних цінностей є Закон України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності» (Закон Про основні засади, 2022), Концепція Державної цільової соціальної програми з утвердження української національної та громадянської ідентичності на період до 2028 року (Концепція, 2024). Потрібно наголосити, що попри численні наукові розвідки бракує конкретних методичних рекомендацій щодо використання цифрових технологій та формування цифрової компетентності у різних вікових групах дошкільників, зокрема у контексті національно-патріотичного виховання, створення відповідного інформаційно-комунікативного розвивального середовища.

Мета статті. Проаналізувати сучасний стан використання інформаційно-комунікаційних технологій у національно-патріотичному вихованні дошкільників та обґрунтувати концепцію створення інформаційно-комунікаційного розвивального середовища з інтегрованим патріотичним компонентом у закладах дошкільної освіти.

Виклад основного матеріалу. Цифровізація освіти передбачає інтеграцію сучасних інформаційно-комунікаційних технологій в освітній процес усіх рівнів з метою формування у молоді вміння критично оцінювати інформацію, розвитку критичного мислення та ефективного використання мультимедійного контенту в навчанні через інтерактивні методи (Вашак, Павленко, 2025). Формування педагогічних умов для цифровізації освітнього процесу в закладах дошкільної освіти зумовлене сучасними викликами, насамперед орієнтацією України на Європейські стандарти, які вимагають якісного оновлення освіти.

Інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) визначають як «сукупність методів, процесів і програмно-технічних засобів та інструментів, що забезпечують виконання інформаційних процесів задля підвищення їхньої оперативності та ефективності використання інформаційних ресурсів» (Яцик, 2022, с. 42). Вчені, дослідники наголошують, що динамічний розвиток інформаційно-комунікаційних технологій, процеси євроінтеграції та реформування освітньої системи України вимагають від педагогів дошкільної освіти високого рівня

кваліфікації та готовності розв'язувати актуальні професійні завдання (Вашак, Павленко, 2025).

Л. Яцик відзначає, що використання ІКТ в освітньому процесі ЗДО підвищує зацікавленість дітей завдяки сучасній формі подачі матеріалу, сприяє закріпленню знань та навичок, допомагає розв'язувати пізнавальні й творчі завдання. Технології дають змогу візуалізувати та прискорити подачу інформації, покращують її засвоєння, позитивно впливають на розвиток уваги, пам'яті, мислення, мовлення дітей, їх інтелектуальний, емоційний та моральний розвиток, спрощують оцінювання дитячих досягнень (Яцик, 2022).

Однак попри усі переваги ІКТ аналіз практики роботи закладів дошкільної освіти на сьогодні свідчить про неоднозначну ситуацію з упровадженням ІКТ. Частина закладів активно використовує цифрові технології в освітньому процесі, має необхідне технічне оснащення, кваліфікованих педагогів. Однак більшість вихователів та методистів відчують труднощі при роботі з цифровими інструментами, не володіють методикою їх застосування в освітньому процесі. Відсутність чіткої концепції впровадження ІКТ призводить до того, що технології стають не засобом досягнення освітніх цілей, а самоціллю, що негативно позначається на якості освітнього процесу.

Важливим аспектом проблеми, на нашу думку, є також ставлення батьків до використання цифрових технологій у дошкільній освіті, що вимагає проведення роз'яснювальної роботи, формування у них розуміння можливостей та ризиків цифровізації дошкільної освіти, організація просвітницьких заходів. І. Гречишкіна та Л. Варяниця підкреслюють, що ефективний педагогічний супровід при використанні ІКТ базується на тісній співпраці між дитиною, педагогом та батьками, що підвищує результативність освітнього процесу та створює цілісне виховне середовище (Гречишкіна, Варяниця, 2025).

Іноземні дослідники А. Мірковіч (A. Mirković) та Д. Мославац (D. Moslavac) стверджують, що знайомство з цифровими інструментами варто розпочинати вже в дошкільному віці через ігрову діяльність. Такий підхід робить навчання природним та цікавим, стимулює дослідницьку активність дітей (Mirković, Moslavac, 2018). Дж. Єрен (J. Eurén) вважає, що цифровізація дошкільної освіти має базуватися на герменевтичному підході. На її думку, така організація освітнього процесу забезпечує продуктивну взаємодію між дітьми та дорослими, що є важливою

умовою особистісного розвитку дошкільників та формування життєво необхідних компетентностей (Eurén, 2018).

К. Суятинова зауважує, що інформаційно-цифрова компетентність «посідає важливе місце у переліку компетентностей сучасної людини. Формування даних компетентностей дошкільниками, навчання комп'ютерної грамоти стає обов'язковим» (Суятинова, 2022, с. 149). А. Шишак наголошує на важливості розвитку в дошкільників позитивного емоційного ставлення до цифрової техніки та взаємодії з нею, формування знань про технічні засоби, інтернет-ресурси та правила безпечної роботи з ними (Шишак, 2022).

Д. Вербівський, Н. Басюк та М. Бенедисюк визначають цифрову компетентність дошкільника як комплексну динамічну характеристику особистості, що поєднує знання про цифрові технології, практичні вміння та досвід їх застосування в побуті й навчанні. Автори підкреслюють, що ця компетентність передбачає розуміння її значущості як важливої цінності сучасного життя (Вербівський, Басюк та Бендисюк, 2023).

С. Дем'яненко та Л. Порядченко, досліджуючи вплив ІКТ на дошкільників, визначають психологічні особливості сприйняття цифрового контенту дітьми: утримання уваги динамічним сюжетом, зацікавленість короткими відеороликами, залучення до інтерактивної взаємодії з контентом, швидке запам'ятовування яскравих та емоційно близьких образів. Дослідники відзначають потенціал цифрових технологій для формування моральних цінностей через доступний та цікавий для дитини контент (Дем'яненко, Порядченко, 2022).

Водночас застосування ІКТ у роботі з дошкільниками супроводжується певними ризиками: надмірне навантаження на зір, обмеження рухової активності, формування психологічної прив'язаності до екрана. З огляду на це, педагогічний супровід має передбачати спостереження за психофізіологічним станом вихованців, регулювання тривалості роботи з гаджетами, забезпечення різноманітних видів діяльності поза використанням ІКТ (Гречишкіна, Варяниця, 2025).

Тому особливої уваги потребує організація діяльності дітей різних вікових груп в умовах інформаційно-комунікаційного розвивального середовища ЗДО: для молодшого дошкільного віку доцільно використовувати ІКТ переважно як засіб унаочнення, створення емоційного фону заняття. У середньому дошкільному віці діти можуть виконувати прості завдання на планшеті в парах або малих групах,

працювати з програмованими іграшками, створювати елементарні малюнки в графічних редакторах. Важливо забезпечити зміну видів діяльності, чергування роботи з екраном та рухової активності. Старші дошкільники здатні до складнішої взаємодії з цифровими пристроями. Вони можуть самостійно працювати з навчальними програмами, освоювати елементи візуального програмування, брати участь у створенні мультимедійних проєктів. У дітей цієї групи необхідно формувати критичне ставлення до інформації, основи медіаграмотності, правила безпечної поведінки в цифровому просторі.

Л. Яцик виокремлює два основні формати використання ІКТ у дошкільній освіті: заняття з мультимедійним супроводом (демонстрація анімаційних фільмів, казок, презентацій) та заняття з комп'ютерною підтримкою (робота з навчальними програмами на планшетах або комп'ютерах, проведення діагностики) (Яцик, 2022). Практичний досвід та наукові напрацювання вітчизняних дослідників підтверджують доцільність інтеграції цифрових інструментів в освітній процес дошкільних закладів:

1. Серед найбільш поширених технологій Л. Яцик виділяє анімаційні фільми, які одночасно виховують, навчають та розвивають дітей. А. Шишак зазначає, що знайомство дошкільника з ІКТ часто починається з перегляду мультфільмів на YouTube, що згодом мотивує дітей до самостійного пошуку контенту та оцінювання його відповідності власним потребам (Яцик, 2022).

2. Навчальні комп'ютерні ігри ефективні в роботі зі старшими дошкільниками, оскільки поєднують розвивальний контент із чіткою метою та алгоритмом досягнення результату, що стимулює пізнавальну активність (Назаренко, Андрющенко, 2019).

3. Мультимедійні презентації стали дієвим інструментом роботи зі старшими дошкільниками завдяки різноманітним програмам створення візуального контенту (Power Point, Prezi, Canva, Piktochart, Slides, Google презентації) (Ємчик, 2022).

4. Інтелектуальні (ментальні) карти допомагають візуалізувати та структурувати інформацію, розвиваючи логічне мислення дітей (Coogole, Xmind, MindMeister, Popplet, WiseMapping, iMindMap та ін.). Фотоколажі розширюють можливості творчого самовираження вихованців (Collagelt, Canva, Fotojet, VistaCreate, Photovisi) (Ємчик, 2022).

Т. Андрющенко, Л. Лохвицька, Ю. Руденко та Н. Дудник підкреслюють, що інтеграція цифрових технологій відкриває нові

можливості для раннього розвитку дітей та підвищує результативність освітніх програм (Андрющенко та ін., 2021). Наявність технічного забезпечення дозволяє педагогам ефективно поєднувати групові та індивідуальні форми роботи.

Сучасні виклики національно-патріотичного виховання дошкільників пов'язані з необхідністю забезпечення духовної безпеки нації в умовах інформаційної війни та культурної експансії. Л. Чупрій та О. Сіра виділяють два ключові аспекти цієї проблеми:

1. Перший аспект стосується формування внутрішньої національної самоідентифікації дитини через виховання почуттів «Я – українець», «Ми – українці», що передбачає активне залучення до національних традицій, усвідомлення історичної спадщини та розуміння своєї приналежності до української нації. Робота з дошкільниками має відбуватися через емоційно насичені форми діяльності з використанням цифрових технологій візуалізації понять патріотизму та національної гордості.

2. Другий аспект охоплює захист дітей від зовнішніх деструктивних впливів: ідеологічних маніпуляцій через медіапростір, спроб знецінення української культури та історії, нав'язування чужих цінностей через масову культуру. Особливо важливо формувати у дошкільників критичне сприйняття інформації, естетичні смаки на основі розуміння унікальності української культури, що вимагає створення безпечного інформаційного середовища, ретельного добору цифрового контенту та постійного педагогічного супроводу (Чупрій, Сіра, 2022).

У цьому контексті важливим аспектом цифровізації дошкільної освіти є розширення каналів комунікації між усіма учасниками освітнього процесу. Б. Комаров зосереджує увагу на тому, що ІКТ змінюють формат проведення занять, трансформують систему взаємодії педагогів з вихованцями та їх батьками. (Комаров, 2022). Сучасні заклади дошкільної освіти використовують месенджери Viber, Telegram, Facebook Messenger для оперативного обміну інформацією, координації спільної діяльності з родинами вихованців.

Проте впровадження цифрових технологій у дошкільну освіту наштовхується на серйозні перешкоди. Багато закладів відчувають брак фінансування для придбання сучасного обладнання, а педагогічні колективи часто не готові до роботи з новими технологіями. Саме тому необхідним є застосування комплексного підходу до формування

цифрової компетентності педагогів, який охоплює кілька аспектів. Технологічна грамотність передбачає володіння базовими навичками роботи з комп'ютерами, та спеціалізованими програмами, системний моніторинг забезпечує поєднання цифрових інструментів з віковими особливостями дошкільників. Креативність та готовність до інновацій дозволяють педагогам постійно вдосконалювати свою практику, адаптивність допомагає швидко реагувати на зміни в освітніх технологіях та впроваджувати актуальні рішення.

Узагальнення теоретичних напрацювань та практичного досвіду дозволило нам сформулювати концепцію інформаційно-комунікаційного розвивального середовища закладу дошкільної освіти з інтегрованим національно-патріотичним компонентом. Під таким середовищем ми розуміємо цілісну систему, яка інтегрує технічні, змістові, методичні та організаційні компоненти для забезпечення оптимальних умов розвитку дитини в епоху цифровізації та формування її національної ідентичності:

Змістовий компонент середовища охоплює електронні освітні ресурси, адаптовані до вікових особливостей дошкільників та спрямовані на формування національної свідомості: розвивальні презентації про Україну, її символи, традиції та героїв; добірки навчальних відео про українську культуру, природу, визначні місця; інтерактивні завдання з вивчення державних символів; віртуальні екскурсії музеями України, історичними місцями. Змістове наповнення має постійно оновлюватися, враховувати інтереси та потреби дітей конкретної вікової групи.

Методичний компонент передбачає розробку системи використання ІКТ для національно-патріотичного виховання на засадах розвивального навчання. Він включає: інтеграцію патріотичного контенту в різні види діяльності з використанням цифрових матеріалів, тематичні заняття з мультимедійним супроводом; створення цифрових проєктів патріотичного спрямування (відеолістівки для воїнів, віртуальні виставки дитячих робіт); використання ігрових технологій для засвоєння національних цінностей через інтерактивні квести та вікторини.

Організаційний компонент стосується створення умов для ефективного функціонування середовища та передбачає облаштування простору для роботи з цифровими пристроями, встановлення правил безпечної поведінки, розробку режиму використання техніки, організацію взаємодії всіх учасників освітнього

процесу, підготовку педагогічних кадрів, залучення батьків до створення сімейних цифрових проєктів про родинні традиції, історію родини в контексті історії України, співпрацю з громадськими організаціями патріотичного спрямування через цифрові платформи.

Особливої актуальності в умовах війни набуває проблема використання ІКТ для національно-патріотичного виховання дошкільників. Цифрові технології відкривають нові можливості для формування української ідентичності, любові до Батьківщини, поваги до її захисників, розуміння національних цінностей та традицій. Водночас важливо забезпечити безпечний інформаційний простір для дітей, захистити їх від деструктивного контенту та маніпулятивних впливів.

Висновки і перспективи подальших розвідок. Впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у систему національно-патріотичного виховання дошкільників є об'єктивною необхідністю, зумовленою розвитком інформаційного суспільства та викликами, пов'язаними з необхідністю формування національної ідентичності в умовах воєнного стану. Створення інформаційно-комунікаційного розвивального середовища з інтегрованим патріотичним компонентом дозволяє системно підійти до виховання свідомих громадян України, забезпечити оптимальні умови для всебічного розвитку дитини з урахуванням сучасних реалій та традиційних національних цінностей.. Поетапне впровадження ІКТ дозволяє закладам з різним рівнем ресурсного забезпечення реалізувати модель відповідно до власних можливостей та потреб. Перспективи подальших досліджень вбачаємо у розробці методичного супроводу використання ІКТ для національно-патріотичного виховання різних вікових груп дошкільників.

ЛІТЕРАТУРА

- Андрющенко, Т. К., Лохвицька, Л. В., Руденко, Ю. А. та Дудник, Н. А. (2021). Використання ІКТ для формування здоров'язбережувальної компетентності старших дошкільників. *Інформаційні технології і засоби навчання*, 81(1), 15-35 (Andriushchenko, T. K., Lohvytska, L. V., Rudenko, Yu. A., & Dudnyk, N. A. (2021). The use of ICT for developing health-preserving competence of senior preschoolers. *Information Technologies and Learning Tools*, 81(1), 15–35).
- Вашак, О. М., Павленко, О. С. (2025). Педагогічні умови цифровізації освітнього процесу в закладах дошкільної освіти. *Імідж*, 2(221), 22-26 (Vashak, O. M., & Pavlenko, O. S. (2025). Pedagogical conditions of digitalization of the educational process in preschool education institutions. *Image*, 2(221), 22–26).
- Вербівський, Д., Басюк, Н. та Бенедисюк, М. (2023). Цифрова компетентність дітей дошкільного віку як категорія педагогічної науки. *Освіта. Інноватика. Практика*, 11(1), 11-15 (Verbivskyi, D., Basiuk, N., & Benedysiuk, M. (2023).

- Digital competence of preschool children as a category of pedagogical science. *Education. Innovation. Practice*, 11(1), 11–15).
- Гречишкіна, І., Варяниця, Л. (2025). Педагогічний супровід дітей 6–7 років у процесі ознайомлення з ІКТ. *Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом. Серія: Педагогічні науки*, 3(66), 22–26 Hrechyshkina, I., & Varyanytsia, L. (2025). Pedagogical support of children aged 6–7 in the process of familiarization with ICT. *Scientific Works of the Interregional Academy of Personnel Management. Series: Pedagogical Sciences*, 3(66), 22–26).
- Дем'яненко, С. Д., Порядченко, Л. А. (2022). Психолого-педагогічні аспекти використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчанні опису дітей старшого дошкільного віку. *Габітус. Серія: Вікова та педагогічна психологія*, 44, 73–77 (Demianenko, S. D., & Poriadchenko, L. A. (2022). Psychological and pedagogical aspects of using information and communication technologies in teaching description to senior preschool children. *Habitus. Series: Developmental and Educational Psychology*, 44, 73–77).
- Ємчик, О. Г. (2022). *Інформаційні технології у дошкільній освіті: навчально-методичний посібник*. Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки (Yemchuk, O. H. (2022). *Information technologies in preschool education: A teaching manual*. Lutsk: Lesya Ukrainka Volyn National University).
- Комаров, Б. Р. (2022). Використання інформаційно-комунікаційних технологій в діяльності закладу дошкільної освіти. *Інформаційні технології і системи в документознавчій сфері: Збірник матеріалів конференції (15 квітня 2022 р.)*. Вінниця, сс. 30–32 (Komarov, B. R. (2022). The use of information and communication technologies in the activities of preschool education institutions. In *Information Technologies and Systems in the Field of Documentation: Conference Proceedings* (April 15, 2022) (pp. 30–32). Vinnytsia).
- Лисиця, В. В., Конопля, А. І. (2023). Digital-портрет вихователя закладу дошкільної освіти крізь призму ІКТ. *Трансформація обліку та бізнес-консалтингу в умовах невизначеності: сучасні тренди, виклики, міжнародний досвід: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 10 листопада 2023 р.* Харків: Держ. біотехнологічний ун-т., сс. 210–211 (Lysytsia, V. V., & Konoplia, A. I. (2023). Digital portrait of a preschool educator through the prism of ICT. In *Transformation of Accounting and Business Consulting in Conditions of Uncertainty: Modern Trends, Challenges, International Experience: Proceedings of the International Scientific and Practical Conference* (November 10, 2023) (pp. 210–211). Kharkiv: State Biotechnological University).
- Назаренко, Г. А., Андрющенко, Т. К. (2019). Інформаційно-комунікаційні технології як інструмент підвищення якості дошкільної освіти. *Інформаційні технології і засоби навчання*, 69(1), 21–36 (Nazarenko, H. A., & Andriushchenko, T. K. (2019). Information and communication technologies as a tool for improving the quality of preschool education. *Information Technologies and Learning Tools*, 69(1), 21–36).
- Про дошкільну освіту (2024). Закон України від 06.06.2024 № 3788-IX (Редакція станом на 01.01.2025). [online] Верховна Рада України. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3788-20#Text> (On Preschool Education (2024). Law of Ukraine dated June 6, 2024 No. 3788-IX (as amended on January 1, 2025). [Online] Verkhovna Rada of Ukraine. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3788-20#Text>).

- Про затвердження Базового компонента дошкільної освіти (Державного стандарту дошкільної освіти) (2021). Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.01.2021 № 33. [online] Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0033729-21#Text> (On Approval of the Basic Component of Preschool Education (State Standard of Preschool Education) (2021). Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine dated January 12, 2021 No. 33. [Online]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0033729-21#Text>).
- Про затвердження Санітарного регламенту для дошкільних навчальних закладів (2016). Наказ Міністерства охорони здоров'я від 24.03.2016 № 234 (в редакції від 09.09.2022). [online] Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0563-16#Text> (On Approval of the Sanitary Regulations for Preschool Educational Institutions (2016). Order of the Ministry of Health dated March 24, 2016 No. 234 (as amended September 9, 2022). [Online]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0563-16#Text>).
- Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності (2022). Закон України від 13.12.2022 № 2834-IX, чинний від 01.01.2023. [online] Відомості Верховної Ради України. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2834-20#Text> (On the Basic Principles of State Policy in the Sphere of Establishing Ukrainian National and Civic Identity (2022). Law of Ukraine dated December 13, 2022 No. 2834-IX (effective January 1, 2023). [Online]. Verkhovna Rada of Ukraine. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2834-20#Text>).
- Про схвалення Концепції Державної цільової соціальної програми з утвердження української національної та громадянської ідентичності на період до 2028 року (2024). Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16.02.2024 № 141-р. [online] Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/141-2024-p#Text> (On Approval of the Concept of the State Targeted Social Program for Establishing Ukrainian National and Civic Identity until 2028 (2024). Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated February 16, 2024 No. 141-r. [Online]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/141-2024-p#Text>).
- Суютинова, К. Є. (2022). Формування цифрової компетентності дітей дошкільного віку. *Дошкільна педагогіка*, 44(2), 148-151 (Suiatynova, K. Ye. (2022). Formation of digital competence of preschool children. *Preschool Pedagogy*, 44(2), 148–151).
- Чупрій, Л., Сіра, О. (2022). Патріотичне виховання як чинник формування національної ідентичності в умовах російської агресії. *Krakowskie Studia Małopolskie*, 3(35), 27-46 (Chuprii, L., & Sira, O. (2022). Patriotic education as a factor in shaping national identity under conditions of Russian aggression. *Krakowskie Studia Małopolskie*, 3(35), 27–46).
- Шишак, А. М. (2022). Забезпечення наступності дошкільної та початкової освіти у контексті формування інформаційно-цифрових умінь. *Впровадження сучасних технологій в процесі забезпечення якісної підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти*: збірник наукових праць. Хмельницький: ХГПА, сс. 387-391 (Shyshak, A. M. (2022). Ensuring continuity between preschool and primary education in the context of forming information and digital skills. In *Implementation of Modern Technologies in the Process of Ensuring Quality Training of Future Preschool Education Specialists: Collection of Scientific Papers* (pp. 387–391). Khmelnytskyi: Khmelnytskyi Humanitarian-Pedagogical Academy).

- Яцик, Л. (2022). Використання інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі як чинник підвищення якості дошкільної освіти. *Імідж*, 2(203), 41-44 (Yatsyk, L. (2022). The use of information and communication technologies in the educational process as a factor in improving the quality of preschool education. *Image*, 2(203), 41–44).
- Eurén, J. (2018). *Digitalisering i förskolan: Betydelsen av IKT för barns lärande och utveckling*. M.S. thesis, Faculty of Social Sciences, Dept. of Education, Umeå Univ., Umeå, Swedish.
- Mirković, A. M., Moslavac, D. B. (2018). Mogućnosti primjene informacijsko-komunikacijske tehnologije u predškolskom odgoju i obrazovanju. *Putokazi*, VI(2), 185-196.

SUMMARY

Pavlenko Oleksandr. The use of information and communication technologies in national-patriotic education of preschoolers.

The article presents a comprehensive analysis of implementing information and communication technologies in the system of national-patriotic education of preschoolers under contemporary challenges. The study examines theoretical foundations and practical aspects of using digital tools for forming national identity, patriotic feelings, and civic consciousness in preschool children. The research analyzes the specifics of applying multimedia presentations, interactive maps, virtual excursions, educational videos, and other patriotic-oriented digital resources in working with different age groups. Special attention is given to issues of the nation's spiritual security, protecting children from destructive information influences, developing critical thinking and media literacy. Based on analysis of scientific sources and regulatory documents, the necessity of creating a specialized information and communication developmental environment with an integrated national-patriotic component is substantiated. The author presents an original concept of such an environment, including content (patriotic digital materials), methodological (system of ICT integration into patriotic education), and organizational (creation of patriotic digital space) components. The role of pedagogical support and parent interaction in forming national values through ICT is defined. The study emphasizes the importance of phased technology implementation considering children's age characteristics and maintaining balance between digital and traditional activities. The research findings can be used to modernize the national-patriotic education system in preschool institutions under conditions of digitalization and wartime. The proposed concept addresses challenges of forming Ukrainian identity in young children through safe and developmentally appropriate use of digital technologies, while protecting them from harmful content and manipulation. The integration of ICT into patriotic education opens new opportunities for virtual meetings with defenders of Ukraine, creating digital projects about national traditions, and organizing online collaboration with patriotic organizations, thus enriching traditional approaches with innovative methods suitable for the digital age.

Key words: digital competence, digitalization, information and communication development environment, information and communication technologies, media literacy, national-patriotic education, preschool education.